

Pensioenfonds PGB

3e kwartaal 2020

Het doel van de **reo**[®] (responsible engagement overlay)* service is om bedrijven te stimuleren hun handelswijze met betrekking tot ESG (milieu, maatschappij en goed bestuur) te verbeteren. Dit doen wij door ondernemingen waarin onze klanten zijn belegd aan te spreken (engagen) op ESG-kwesties. De focus ligt op het verbeteren van het beleggingsresultaat op lange termijn. Wij willen bedrijven helpen om commercieel succesvoller te worden door op een veiligere, schonere en meer verantwoorde wijze te werken. Zo zijn bedrijven ook beter gepositioneerd om met ESG-risico's en -kansen om te gaan.

In tegenstelling tot de steun van toezichthouders voor verantwoorde beleggingspraktijken in Europa blijft de huidige Amerikaanse regering vooral tientallen jaren aan verbetering op dit gebied onderuithalen.

Het Department of Labor (DoL) wil extra (en in onze ogen onnodige) beperkingen opleggen aan 'proxy voting'. Voor pensioenfondsen wordt het daarmee lastig om hun rechten als aandeelhouder uit te oefenen. Het toezicht op portefeuilles verzwakt hierdoor en dit is schadelijk voor de deelnemers. We hebben ons daarom aangesloten bij de oproep van Amerikaanse en internationale beleggers aan het DoL om deze voorstellen in te trekken dan wel belangrijk te wijzigen.

We hebben het afgelopen kwartaal ook onze stem laten meeklinken in groepen (en daar ook leiding aan gegeven) die zich inzetten voor betere werkwijzen op het gebied van CO₂-uitstootbeheersing, diversiteit en inclusie, volksgezondheid en dierenwelzijn.

In het afgelopen kwartaal volgden de slotconclusies van de SEC over twee belangrijke regelgevingsonderwerpen nadat er eerder dit jaar een consultatie was gehouden. De eerste betrof de landelijke regelgeving over volmachtadviesbureaus. In de uiteindelijke regelgeving heeft de SEC de eis laten vallen dat emittenten onderzoek voor publicatie onder ogen moesten krijgen. Dit is echter vervangen door een nieuwe bepaling dat een emittent zulk onderzoek gelijk met de klant te zien krijgt, samen met de eis dat de belegger moet aantonen dat een eventueel weerwoord van een onderneming achteraf wordt meegenomen. Hiermee is in feite een deel van de last doorgeschoven van het volmachtadviesbureau naar de belegger zelf. Volmachtadviesbureau ISS gaat door met de aangespannen rechtszaak, dus hier kan nog verandering in komen.

De tweede serie voorgestelde regels betreft een wijziging van de voorwaarden waaronder beleggers een aandeelhoudersmotie kunnen indienen. De drempel voor het aandelenbezit en voor het opnieuw indienen van een motie gaat omhoog en het wordt verplicht voor de indiener(s) om eerst met de onderneming over de motie te overleggen. Gezien het positieve effect dat het proces van aandeelhoudersmoties heeft gehad op de verbetering van ESG en in het bijzonder de corporate governance-praktijken bij Amerikaanse bedrijven is dit een teleurstellende uitkomst.

Bevorderen klimaatbeheer en rapportagestandaarden

Gezamenlijk engagement

Het **Climate Action 100+ initiatief**, heeft alle 161 ondernemingen aangeschreven met het verzoek om informatieverschaffing aan de hand van 8 criteria waaronder streefdoelen, governance en strategie. De reactie van de bedrijven wordt gebruikt voor een publiek benchmarkverslag. Dat verschijnt in het eerste kwartaal van 2021.

We hebben ons aangesloten bij de **CDP Science-Based Targets Campaign** die meer dan 1800 ondernemingen verzoekt om een emissiestreefdoel te formuleren dat overeenkomt met een netto CO₂-uitstoot van nul in 2050. De campagne past bij wat we van ondernemingen vragen in de meer specifiek gerichte Climate Action 100+ campagne alsook bij de

engagementbenadering van BMO GAM zelf.

Update Workforce Disclosure Initiative

Rapportagestandaarden

BMO GAM is al sinds de aanvang in 2016 een van de belegger-ondertekenaars van het Workforce Disclosure Initiative (WDI).

We hebben het afgelopen kwartaal 62 ondernemingen gevraagd te reageren op de enquête van 2020, die op 1 september van start ging. We hebben daarnaast samen met vertegenwoordigers van het WDI een vraag- en antwoordsessie georganiseerd waarin we het nut van de enquête voor beleggers hebben toegelicht. De videobijeenkomst werd bijgewoond door negen bedrijven, waaronder **Novartis**, **adidas** en **Continental**.

De afbraak van arbeidswetgeving in India

tengaan

Gezamenlijk engagement

In het tweede kwartaal van 2020 kondigden twee staten in het noorden van India aan dat de arbeidswetgeving drie jaar zou worden opgeschort vanwege de door COVID-19 afnemende productievraag. Het gevolg voor de arbeidskrachten: lonen ruim onder het minimumloon in de regio, geen recht op opgebouwde (pensioen)uitkeringen en geen ontslagbescherming.

Om meer inzicht te krijgen in de situatie in de regio en te onderzoeken wat de beste ingang is voor engagement hebben we contact gezocht met het Ethical Trading Initiative in India, naast ook de ngo ShareAction. Besloten is om samen met ShareAction zeven multinationale merken te benaderen waarvan we konden nagaan dat die in de betrokken staten hun producten. We hebben die bedrijven gevraagd om er samen met hun leveranciers voor te zorgen dat de standaarden van de arbeidswetgeving vóór COVID-19 worden gehandhaafd, inclusief lonen op of boven het minimumloon (met als uiteindelijke doel een leefbaar loon te betalen), het aantal reguliere krachten te verhogen, en het aandeel indirecte/incidentele arbeid te verlagen ten gunste van mensen die direct in dienst zijn.

Inzet voor een gezonder productaanbod

Gezamenlijk engagement

Als lid van het **Healthy Markets- initiatief** van ShareAction hebben we een gezamenlijke brief aan zeven Britse supermarktketens ondertekend waarin we vroegen om meer inspanningen tegen obesitas. Dat zouden die supermarkten moeten doen door ambitieuze streefdoelen te formuleren voor meer aanbod van producten met minder calorieën en suiker. Benadrukt werd daarnaast de verantwoordelijkheid van de supermarkten om de consument te helpen gezonder te kiezen via betere informatie op etiketten.

Behalve dat supermarkten hiermee bijdragen aan een gezonde samenleving kunnen ze door hun aanbod aan te passen profiteren van het groeiende aantal consumenten dat actief naar gezondere alternatieven zoekt en zich ook positioneren om beter om te gaan met mogelijk strengere regelgeving.

Meer aandacht voor dierenwelzijn komt de bedrijfsvoering ten goede

Gezamenlijk engagement

We hebben de Global Investor Statement on Farm Animal Welfare van de **Business Benchmark on Farm Animal Welfare (BBFAW)** ondertekend.

We vragen van bedrijven dat ze niet alleen in de eigen bedrijfsactiviteiten maar ook in de keten de standaard voor dierenwelzijn verhogen. Daarnaast ijveren we voor betere rapportage over dit onderwerp. De BBFAW is een belangrijk instrument om voedingsmiddelenconcerns te stimuleren om de rapportage te verbeteren, alsmede om toonaangevende werkwijzen én verbeterpunten voor het voetlicht te brengen. Aan de hand van deze benchmark kunnen we onze engagement toespitsen op de belangrijkste onderwerpen die we willen bespreken.

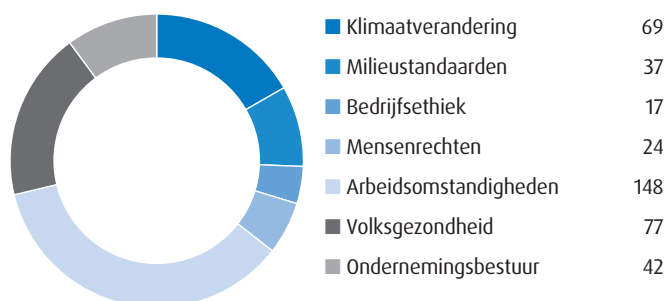
Aantal aangesproken ondernemingen dit kwartaal

Aangesproken ondernemingen	Behaalde milestones	Aantal landen
192	27	28

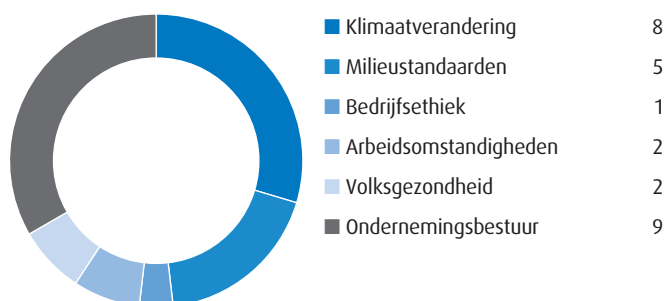
Engagement naar regio

Aangesproken ondernemingen naar onderwerp

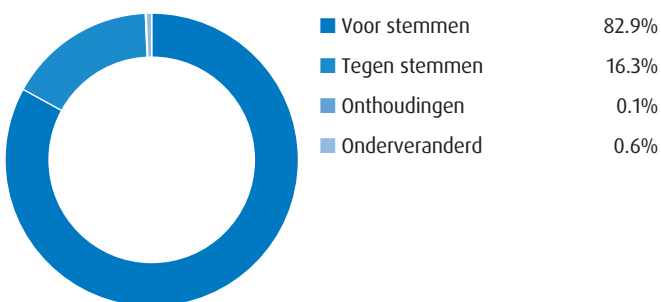

Behaalde milestones naar onderwerp

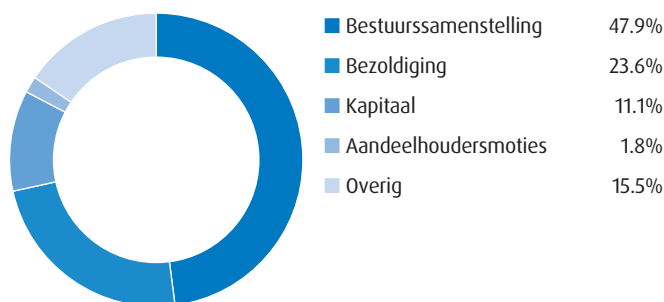

Stemresultaten:

Aantal AVA's	505
Aantal stemmen	4623

Stemmen tegen en onthoudingen naar onderwerp

* **reo**® wordt toegepast op €188billion beheerd vermogen per 30 juni 2020.

** Bedrijven kunnen zijn aangesproken op meer dan een onderwerp.

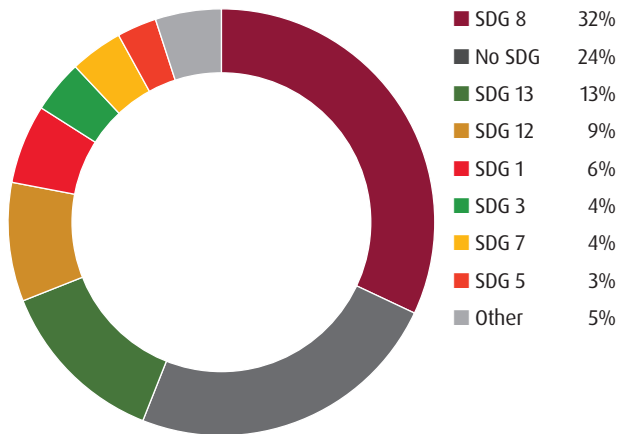
*** Dit verslag is opgesteld met behulp van gegevens die zijn verstrekt door een externe aanbieder van het elektronisch stemplatform. De statistieken zijn exclusief stemmen met nul aandelen en herinschrijvingen. Vergaderingen/stemmingen/voorstellen/ worden geacht niet in stemming te zijn gebracht indien: de stembiljetten zijn verworpen door stemgerechtigde tussenpersonen (bv. indien de nodige documenten (zoals volmachten, bevestiging van de uiteindelijke gerechtigde, enz.) niet aanwezig waren); geïnstrueerd als "Niet stemmen" (bv. op aandelenblokkerende markten); of geen instructie hebben gekregen. In het verleden behaalde resultaten mogen nietgezien worden als een indicatie van toekomstige resultaten. Beurs- en valutaschommelingen betekenen dat de waarde van en de inkomsten uit beleggingen in het Fonds niet gegarandeerd zijn. Zij kunnen zowel dalen als stijgen en u kunt uw inleg verliezen.

Engagements en Sustainable Development Goals (SDGs)

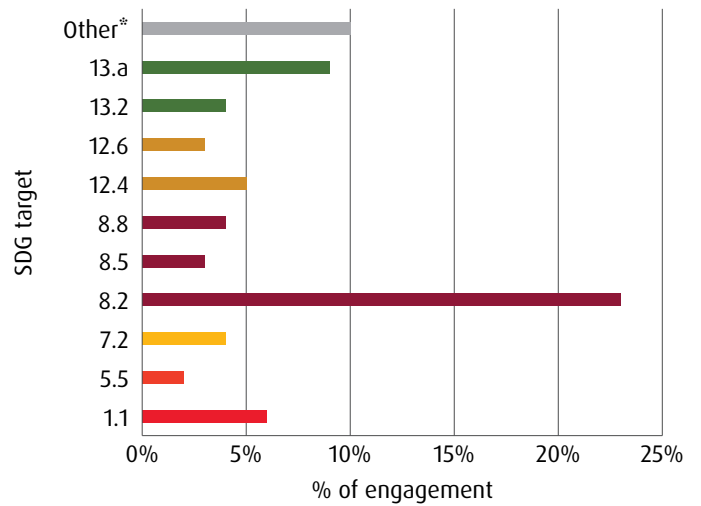
De 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's) zijn ontwikkeld door de VN en bedrijfstakoverkoepelende stakeholders, met het oog op het opstellen van een routekaart naar een duurzamere wereld.

Wij gebruiken de gedetailleerde onderliggende SDG-doelstellingen om de engagementdoelen per bedrijf te bepalen, waar relevant, en om de positieve maatschappelijke en milieugevolgen van engagement te verwoorden. Engagements worden systematisch op doelniveau vastgelegd, om een grotere nauwkeurigheid en een grotere impact mogelijk te maken.

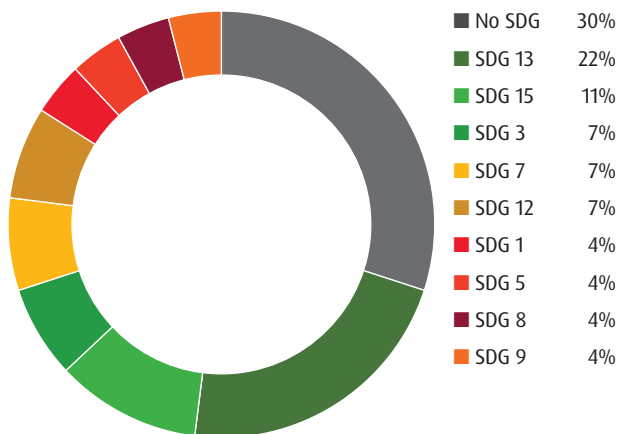
Engagement SDG niveau

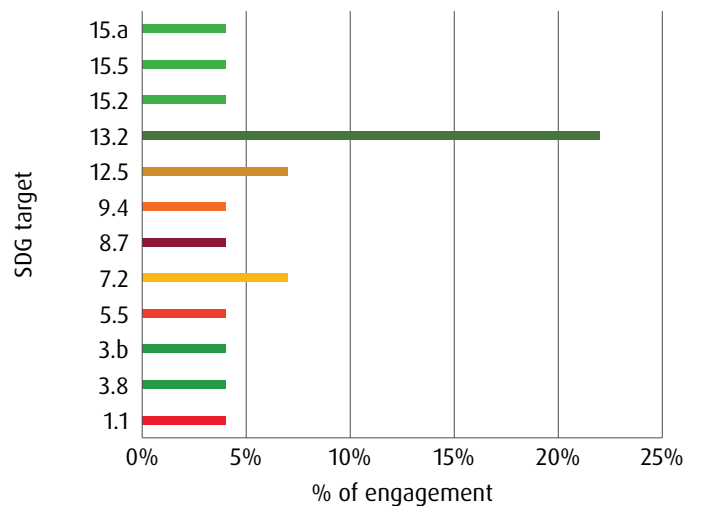
Engagement onderliggende SDG doelstelling

Milestone SDG niveau

Milestone onderliggende SDG doelstelling

*Other vertegenwoordigt SDG subdoelen die minder dan 2% van de relevante SDG uitmaken.

Engagement casestudy

Naam: Samsung Electronics Co Ltd

Land: Zuid-Korea

Sector: IT

Prioriteitsonderneming: -

ESG-risicoscore:

Reactie op eerder engagement: Voldoende

Thema: Klimaatverandering

Titel van engagement casestudy: Effectiviteit bestuur, toezicht management, strategie

Achtergrond

Ondanks dat Samsung Electronics het op één na grootste technologieconcern ter wereld is (gemeten naar omzet) en de kroon op het grootste conglomeraat van Zuid-Korea heeft Samsung de afgelopen jaren zwaar te lijden van het een na het andere bedrijfsschandaal. De voormalige bestuursvoorzitter Lee Sang-hoon is de meest recente Samsung-functionaris die achter de tralies verdwijnt. Hij heeft onlangs van het Zuid-Koreaanse hof 18 maanden gekregen voor het saboteren van vakbondsactiviteiten. Dat is in 2013 gebeurd toen hij CFO was bij Samsung. Wij hadden in april 2018 nog met Lee Sang-hoon gesproken over zijn plannen voor het bestuur. Hij was de eerste voorzitter die werd benoemd na de splitsing van de eerder gecombineerde rol van voorzitter en CEO. Bahk Jae-wan is hem daarna als voorzitter opgevolgd. Eerder was hij een van de externe bestuurders. We wilden hem graag spreken om te horen wat hij in de toekomst voor het bestuur voor ogen heeft en om onze visie te delen over de richting die de onderneming volgens ons zou moeten inslaan.

Actie

Toegang krijgen tot het bestuur van Samsung is van oudsher erg moeilijk. We hebben er dan ook voor gekozen om de onderneming te benaderen als onderdeel van de Korea Working Group, een subcommissie van de Asian Corporate Governance Association (ACGA). Het verzoek om een bijeenkomst werd door Bahk Jae-wan gehonoreerd. Dat was een belangrijk moment voor beleggers, maar ook voor de onderneming zelf: dit was namelijk de eerste bijeenkomst die hij direct met beleggers heeft gehouden. Het belangrijkste doel van de bijeenkomst was om uit zijn mond te horen hoe hij als voorzitter tegen de corporate governance-problemen van Samsung aankijkt en om zeker te stellen dat zijn interpretatie van de rol van voorzitter overeenkomt met die van onszelf. De vragen spitsten zich toe op de rol en structuur van het bestuur, de bedrijfscultuur, bedrijfspraktijken en innovatie, bonusregelingen voor het management en de manier waarop het management met COVID-19 omgaat.

Oordeel

We vonden de kwaliteit van de antwoorden van de voorzitter op onze vragen teleurstellend. Ondanks dat hij eerder minister van Financiën voor Zuid-Korea is geweest, was zijn begrip van corporate governance beperkt. Het antwoord op de vragen was teleurstellend en hij was slecht geïnformeerd over de verwachtingen van beleggers. Voor een wereldwijd concern als Samsung vonden we het zorgwekkend dat er geen enkele wens leek te zijn om meer internationale bestuursleden toe te voegen. En dat voor een bestuur dat de onderneming de toekomst in moet leiden. Van het bestuur zagen we ook maar weinig leiderschap. We zullen communiceren dat we een verdere versterking van het bestuur verwachten en gaan proberen een vervolgesprek te regelen om te beoordelen hoe hij zich ontwikkelt in zijn rol als voorzitter van het bestuur.

ESG-risicoscore: blootstelling aan risico's en risicobeheersing relatief binnen de sector. Bron: MSCI ESG Research Inc.

 Laag

 Matig

 Bovengemiddeld

 Hoog

Bijlage

SDG	Doel	Samenvatting doel
■ SDG1	1.1	Tegen 2030 extreme armoede uitroeien voor alle mensen wereldwijd, die met minder dan \$1,25 per dag moeten rondkomen.
■ SDG3	3.4	Tegen 2030 de vroegtijdige sterfte gelinkt aan niet-overdraagbare ziekten met een derde inperken via preventie en behandeling, en mentale gezondheid en welzijn bevorderen.
■ SDG3	3.5	De preventie en behandeling versterken van misbruik van verslavende middelen, met inbegrip van drugsgebruik en het schadelijk gebruik van alcohol.
■ SDG3	3.8	Zorgen voor een universele ziekteverzekering, met inbegrip van de bescherming tegen financiële risico's, toegang tot kwaliteitsvolle essentiële gezondheidszorgdiensten en toegang tot de veilige, doeltreffende, kwaliteitsvolle en betaalbare essentiële geneesmiddelen en vaccins voor iedereen
■ SDG3	3.9	Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aantal sterfgevallen en ziekten verminderen als gevolg van gevaarlijke chemicaliën en de vervuiling en besmetting van lucht, water en bodem.
■ SDG3	3.b	Het onderzoek en de ontwikkeling ondersteunen van vaccins en geneesmiddelen voor overdraagbare en niet-overdraagbare ziekten voor de overdraagbare en de niet-overdraagbare ziekten die in hoofdzaak ontwikkelingslanden treffen, toegang verschaffen tot betaalbare essentiële geneesmiddelen en vaccins, volgens de richtlijnen van de Verklaring van Doha aangaande het TRIPS-akkoord en Volksgezondheid.
■ SDG5	5.1	Een einde maken aan alle vormen van discriminatie jegens vrouwen en meisjes, overal.
■ SDG5	5.5	Verzekeren van de volledige en doeltreffende deelname van vrouwen en voor gelijke kansen inzake leiderschap op alle niveau: van de besluitvorming in het politieke, economische en openbare leven.
■ SDG7	7.2	Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix verhogen.
■ SDG8	8.2	Tot meer economische productiviteit komen door diversificatie, technologische modernisatie en innovatie, ook door de klemtoon te leggen op sectoren met hoge toegevoegde waarde en arbeidsintensieve sectoren.
■ SDG8	8.5	Tegen 2030 komen tot een volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor alle vrouwen en mannen, ook voor jonge mensen en personen met een handicap, alsook een gelijk loon voor werk van gelijke waarde.
■ SDG8	8.6	Tegen 2020 het aandeel aanzienlijk terugschroeven van jongeren die niet aan het werk zijn, geen onderwijs volgen en niet met een opleiding bezig zijn.
■ SDG8	8.7	Onmiddellijke en effectieve maatregelen nemen om gedwongen arbeid uit de wereld te helpen, een einde te maken aan moderne slavernij en mensensmokkel en het verbod en de afschaffing van de ergste vormen van kinderarbeid veiligstellen, met inbegrip van het rekruteren en inzetten van kindsoldaten, en tegen 2025 een einde stellen aan kinderarbeid in al haar vormen.
■ SDG8	8.8	De arbeidsrechten beschermen en veilige en gezonde werkomgevingen bevorderen voor alle werknemers, met inbegrip van migrantenarbeiders, in het bijzonder vrouwelijke migranten, en zij die zich in precare werkomstandigheden bevinden.
■ SDG9	9.1	Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.
■ SDG9	9.4	Tegen 2030 de infrastructuur moderniseren en industrieën aanpassen om hen duurzaam te maken, waarbij de focus ligt op een grotere doeltreffendheid bij het gebruik van hulpbronnen en van schonere en milieuvriendelijke technologieën en industriële processen, waarbij alle landen de nodige actie ondernemen volgens hun eigen respectieve mogelijkheden.
■ SDG10	10.2	Tegen 2030 de sociale, economische en politieke inclusie van iedereen mogelijk maken en bevorderen, ongeacht leeftijd, geslacht, handicap, ras, etniciteit, herkomst, godsdienst of economische of andere status.
■ SDG10	10.5	De regulering en monitoring verbeteren van de globale financiële markten en instellingen en de implementatie versterken van dergelijke reguleringen.

Bijlage

SDG	Doel	Samenvatting doel
■ SDG11	11.2	Tegen 2030 toegang voorzien tot veilige, betaalbare, toegankelijke en duurzame vervoerssystemen voor iedereen, waarbij de verkeersveiligheid verbeterd wordt, met name door het openbaar vervoer uit te breiden, met aandacht voor de behoeften van mensen in kwetsbare situaties, vrouwen, kinderen, personen met een handicap en ouderen
■ SDG11	11.5	Tegen 2030 het aantal doden en getroffen personen aanzienlijk verminderen en in aanzienlijke mate de rechtstreekse economische impact op het bruto binnenlands product terugschroeven dat veroorzaakt wordt door rampen, met inbegrip van rampen die met water verband houden, waarbij de klemtoon ligt op het beschermen van de armen en van mensen in kwetsbare situaties.
■ SDG11	11.6	Tegen 2030 de nadelige milieu-impact van steden per capita reduceren, ook door bijzondere aandacht te besteden aan de luchtkwaliteit en aan het gemeentelijk en ander afvalbeheer.
■ SDG12	12.2	Tegen 2030 het duurzame beheer en het efficiënte gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren.
■ SDG12	12.4	Tegen 2020 komen tot een vanuit milieuvriendelijk beheer van chemicaliën en van alle afval gedurende hun hele levenscyclus, in overeenstemming met afgesproken nationale kaderovereenkomsten, en de uitstoot aanzienlijk beperken in lucht, water en bodem om hun negatieve invloeden op de menselijke gezondheid en het milieu zoveel mogelijk te beperken.
■ SDG12	12.5	Tegen 2030 de afvalproductie aanzienlijk beperken via preventie, vermindering, recyclage en hergebruik.
■ SDG12	12.6	Bedrijven aanmoedigen, in het bijzonder grote en transnationale bedrijven, om duurzame praktijken aan te nemen en duurzaamheidsinformatie te integreren in hun rapporteringscyclus.
■ SDG13	13.2	Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen, strategieën en planning.
■ SDG13	13.a	De verbintenis uitvoeren die door de ontwikkelde landen in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake Klimaatverandering genomen werd omtrent de doelstelling om tegen 2020 gezamenlijk jaarlijks \$ 100 miljard bijeen te brengen uit allerlei bronnen, om tegemoet te komen aan de behoeften van de ontwikkelingslanden in de context van aanzienlijke mitigatieacties en van transparantie inzake implementatie, en om door deze kapitalisatie het Groene Klimaatfonds zo snel mogelijk volledig operationeel te maken.
■ SDG15	15.1	Tegen 2020 het behoud, herstel en het duurzaam gebruik van terrestrische en inlandse zoetwaterecosystemen en hun diensten waarborgen, in het bijzonder bossen, moeraslanden, bergen en droge gebieden, in lijn met de verplichtingen van de internationale overeenkomsten.
■ SDG15	15.2	Tegen 2020 de implementatie bevorderen van het duurzaam beheer van alle soorten bossen, de ontbossing een halt toeroepen verloederde bossen herstellen en op duurzame manier bebossing en herbebossing mondiaal opvoeren.
■ SDG15	15.5	Dringende en doortastende actie ondernemen om de aftakeling in te perken van natuurlijke leefgebieden, het verlies van biodiversiteit een halt toe te roepen en, tegen 2020, de met uitsterven bedreigde soorten te beschermen en hun uitsterven te voorkomen.
■ SDG15	15.a	Financiële hulpbronnen mobiliseren en aanzienlijk verhogen vanuit allerlei bronnen om de biodiversiteit en de ecosystemen te vrijwaren en op duurzame wijze te gebruiken.
■ SDG16	16.5	Op duurzame wijze komaf maken met corruptie en omkoperij in al hun vormen.
■ SDG16	16.6	Doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instellingen ontwikkelen op alle niveaus.